

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1676

Vragen van het lid **Eerdmans** (JA21) aan de Minister van Klimaat en Groene Groei over *het bericht «Tienduizenden huishoudens kunnen energierekening niet betalen: waarom is aardgas zo duur?»* (ingezonden 25 februari 2025).

Antwoord van Minister **Hermans** (Klimaat en Groene Groei), mede namens de Staatssecretaris van Financiën (ontvangen 19 maart 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Tienduizenden huishoudens kunnen energierekening niet betalen: waarom is aardgas zo duur?»¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat de kale gasprijs momenteel zo'n 48 cent per kuub is, daarbovenop nog zo'n 70 cent energiebelasting en btw komt en dat de energieleverancier daar nog ongeveer 12 cent inkoopvergoeding op doet?

Antwoord 2

De (variabele) leveringstarieven die consumenten betalen voor gas bestaan uit het kale leveringstarief (de inkoopprijs en een opslag van de leverancier), de energiebelasting en de btw van 21%. De groothandelsprijs voor gas (TTF) bedraagt momenteel circa € 0,42/m³ (19 maart 2025). De inkoopprijs die de leverancier rekent zal echter afhankelijk zijn van de inkoopstrategie van deze leverancier. Volgens het CBS² werd er in januari door consumenten gemiddeld circa € 1,33/m³ betaald voor één kubieke meter gas. Circa € 0,58 is hiervan toe te schrijven aan de energiebelasting op aardgas, circa € 0,23 aan de btw en € 0,52 aan het kale leveringstarief. Hierin is de jaarlijkse belastingvermindering in de energiebelasting niet meegerekend. Dit is in 2025 een vast bedrag van € 524,95 exclusief btw (€ 635,15 inclusief btw). Als we aannemen dat 50% van de belastingvermindering wordt toegepast op het aardgasdeel van de energierekening, bedraagt het effectieve energiebelastingtarief voor aardgas aanmerkelijk minder: circa € 0,28/m³ bij een gemiddeld huishouden.

¹ AD, 20 februari 2025, Tienduizenden huishoudens kunnen energierekening niet betalen: waarom is aardgas zo duur?

² StatLine - Gemiddelde energietarieven voor consumenten

Vraag 3

Kunt u inzichtelijk maken hoeveel inkomsten er dit jaar verwacht worden door de energiebelasting en btw op gas? Kunt u tevens inzichtelijk maken wat de inkomsten de afgelopen 15 jaar bedroegen, waarbij tevens vermeld wordt welk percentage aan energiebelasting en btw per jaar gold?

Antwoord 3

In tabel 1 is vanaf 2011 weergegeven hoeveel opbrengsten er waren vanuit de energiebelasting op aardgas en de opbrengsten uit elektriciteit en de belastingvermindering samen. Hierbij zijn vanaf de introductie in 2012 de opbrengsten uit energiebelasting en Opslag Duurzame Energie (ODE) opgeteld. De ODE is vanaf 2023 geïntegreerd in de energiebelasting. Ook is weergegeven wat de in dat jaar geldende tarieven waren in de verschillende schijven aardgas. Hierbij zijn opnieuw de energiebelasting en ODE opgeteld in de jaren 2012–2023. In de tweede kolom van rechts is het in dat jaar geldende btw-percentage toegevoegd. Gegevens over de btw-ontvangsten specifiek op aardgas zijn niet beschikbaar. In tabel 1 zijn een oploop in de energiebelastingstarieven en de opbrengst op aardgas te zien. Voor 2025 heeft het kabinet de voorgenomen tariefverhoging tot een verbruik van 170.000 m³ teruggedraaid. De energiebelastingstarieven en ontvangsten op elektriciteit nemen juist af. Dat is te zien in tabel 2; hierbij zijn de energiebelasting en de ODE opgeteld in de jaren 2012–2023. Met de schuif in de energiebelasting (verhoging op aardgas en verlaging op elektriciteit) wordt beoogd elektrificatie te bevorderen. De belastingvermindering en het budgettaire beslag ervan nemen in de loop der jaren toe. Dat is te zien in tabel 3. Door de belastingvermindering zijn de effectieve tarieven die huishoudens betalen lager.

Tabel 1: Energiebelasting, ODE en btw op aardgas

Jaar	Tarief energiebelasting + ODE in euro per m ³				Btw %	Opbrengst energiebelasting en ODE
	0 t/m 170.000 m ³ ¹	170.001 t/m 1.000.000 m ³	1.000.001 m ³ t/m 10.000.000 m ³	> 10.000.000 m ³		
2011	t/m 5.000 m ³ 0,1639 vanaf 5.000 m ³ 0,1419	0,0393	0,0125	0,0082	19%	2.742 mln.
2012	t/m 5.000 m ³ 0,1667 vanaf 5.000 m ³ 0,1443	0,0400	0,0127	0,0083	21%	2.445 mln.
2013	0,1885	0,0448	0,0163	0,0117	21%	3.100 mln.
2014	0,1940	0,0463	0,0168	0,0121	21%	2.805 mln.
2015	0,1985	0,0705	0,0275	0,0124	21%	2.840 mln.
2016	0,2630	0,0737	0,0267	0,0130	21%	3.700 mln.
2017	0,2684	0,0696	0,0254	0,0135	21%	3.849 mln.
2018	0,2885	0,0753	0,0274	0,0147	21%	4.068 mln.
2019	0,3455	0,0815	0,0297	0,0159	21%	4.618 mln.
2020	0,4106	0,0858	0,0446	0,0338	21%	5.314 mln.
2021	0,4337	0,0890	0,0471	0,0360	21%	5.873 mln.
2022					21% tot 1 juli 9% vanaf	
2023	0,4497 0,4898	0,0902 0,0962	0,0478 0,0511	0,0366 0,0392	1 juli 21%	5.413 mln. 4.329 mln.
2024	0,5830	0,2238	0,1286	0,0489	21%	6.066 mln.
2025	0,5782	0,3157	0,2035	0,0539	21%	6.125 mln.

¹ Vanaf 1 januari 2024 opgesplitst in eerste schijf 0–1.000 m³ en tweede schijf 1.001–170.000 m³. De tarieven zijn gelijk.

Tabel 2: Energiebelasting, ODE en btw op elektriciteit

Jaar	Tarief energiebelasting + ODE in euro per kwh				Btw %	Opbrengst energiebelasting en ODE ¹
	0–10.000 kWh ²	10.001–50.000 kWh	50.001–10.000.000 kWh	> 10.000.000 kWh		
2011	0,1121	0,0408	0,0109	0,0005	19%	
2012	0,1140	0,0415	0,0111	0,0005	21%	
2013	0,1176	0,0438	0,0117	0,0005	21%	
2014	0,1208	0,0458	0,0122	0,0005	21%	
2015	0,1232	0,0515	0,0137	0,0006	21%	
2016	0,1063	0,0570	0,0152	0,0006	21%	
2017	0,1087	0,0613	0,0164	0,0007	21%	
2018	0,1178	0,0707	0,0188	0,0008	21%	
2019	0,1175	0,0812	0,0216	0,0009	21%	
2020	0,1250	0,0883	0,0340	0,0010	21%	4.912 mln.
2021	0,1243	0,0927	0,0363	0,0010	21%	4.991 mln.
2022					21% tot 1 juli 9% vanaf	
2023	0,0673	0,0854	0,0348	0,0011	1 juli	3.487 mln.
2024	0,1260	0,1005	0,0394	0,0012	21%	4.387 mln.
2024	0,1088	0,0904	0,0394	0,0019	21%	4.144 mln.
2025	0,1015	0,0637	0,0387	0,0032	21%	3.853 mln.

¹ Voor zover beschikbaar.

² Vanaf 1 januari 2024 opgesplitst in eerste schijf 0–2.900 kWh en tweede schijf 2.901–10.000 kWh. De tarieven zijn gelijk.

Tabel 3: Belastingvermindering in euro's

Jaar	Hoogte belasting-vermindering per huishouden (€)	Opbrengst belasting-vermindering ¹
2011	319	
2012	319	
2013	319	
2014	319	
2015	319	
2016	319	
2017	309	
2018	309	
2019	258	
2020	436	– 3.509 mln.
2021	462	– 3.800 mln.
2022	682	– 5.610 mln.
2023	493	– 4.234 mln.
2024	522	– 4.363 mln.
2025	525	– 4.633 mln.

¹ Voor zover beschikbaar.

Vraag 4

Kunt u zowel de gemiddelde kale gasprijs als de gemiddelde consumenten gasprijs van de afgelopen 15 jaar inzichtelijk maken?

Antwoord 4

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) geeft inzicht in wat consumenten gemiddeld betaalden voor de levering van één kubieke meter gas sinds 2009.³ Deze cijfers betreffen niet de variabele leveringstarieven die energieleveranciers rekenen aan consumenten, maar betreffen de totale prijs inclusief vaste kosten zoals nettatarieven binnen een bandbreedte van het jaarverbruik van deze consumenten. Zowel de reeks met als zonder overheidsheffingen laat sinds 2021 een stijging zien ten opzichte van de jaren daarvoor.

Vraag 5

Bent u het eens met de bewering uit het artikel dat niet de «de energiecrisis, het ontbreken van Gronings gas en het niet meer leveren van Russisch gas» ten grondslag ligt aan de hoge gasprijzen, maar dat dat voornamelijk ligt aan de energiebelasting?

³ StatLine - Eindverbruikersprijzen aardgas en elektriciteit

Antwoord 5

Nee. De hogere leveringstarieven voor gas worden zowel veroorzaakt door de gestegen groothandelsprijzen als door de verhoogde energiebelasting. Ook de prijs die consumenten betalen zonder de overheidsheffingen is gestegen sinds 2021. Ter illustratie: het gemiddelde variabele leveringstarief voor gas is sinds 2021 gestegen van circa € 0,81/m³ naar € 1,33/m³ in januari 2025⁴. Het kale leveringstarief is in die periode gestegen van € 0,25/m³ naar € 0,52/m³ en de overheidsheffingen van € 0,57/m³ naar € 0,81/m³. Het kale leveringstarief en de energiebelasting hebben dus ongeveer een even groot aandeel in de hogere leveringstarieven voor gas sinds 2021. In dezelfde periode is de belastingvermindering toegenomen van € 462 naar € 525. Dit dempt de stijging van de energiebelastingstarieven.

Vraag 6

Klopt het dat als Nederland de energiebelasting niet steeds had verhoogd vanaf 2015, de consument nu ongeveer 93 cent per kuub gas zou moeten betalen?

Antwoord 6

Dat klopt min of meer. Het huidige kale leveringstarief is € 0,52/m³ (zie vraag 2). De energiebelasting en ODE bedroegen in 2015 € 0,1985/m³. Wanneer dit integrale tarief niet beleidsmatig zou zijn aangepast in de periode 2015–2025 zou het alleen jaarlijks geïndexeerd zijn met de tabelcorrectiefactor. In 2025 zou het tarief dan € 0,2523/m³ zijn geweest (exclusief btw). Het variabele leveringstarief inclusief btw zou hiermee $(0,52 + 0,2523) \times 1,21 = € 0,93/\text{m}^3$ inclusief btw bedragen. Hierbij moet echter wel worden opgemerkt dat tegenover de hogere energiebelasting op aardgas een lagere energiebelasting op elektriciteit en een hogere belastingvermindering in de energiebelasting staat. Door de belastingvermindering zijn de effectieve tarieven die huishoudens betalen lager.

Vraag 7

Welke inhoudelijke grondslag heeft dit kabinet om de belasting op gas niet te verlagen? Kunt u hierbij specifiek ingaan op de bewering uit het artikel waarin gesteld wordt dat de overheid wil dat consumenten verduurzamen en de CO₂-uitstoot daalt?

Antwoord 7

Het kabinet heeft in 2025 de energiebelasting op gas verlaagd. De energiebelasting op gas is gedurende de periode daarvoor verhoogd om een financiële prikkel te geven om te verduurzamen, zowel door middel van elektrificatie als door energiebesparing. Om de gevolgen van de verhoging van de energiebelastingstarieven op aardgas voor de energierekening van huishoudens te dempen, is de energiebelasting op elektriciteit tegelijkertijd verlaagd en is de belastingvermindering verhoogd. Voor een gemiddeld huishouden is per saldo de betaalde energiebelasting in de afgelopen jaren afgenomen. In het voorjaar besluit het kabinet over alternatief beleid om de afgesproken klimaatdoelen in zicht te brengen. Het verder verlagen van de energiebelasting op aardgas zou het nog moeilijker maken om de klimaatopgave te halen en is niet mogelijk zonder financiële consequenties. Bij de verlaging in 2025 heeft het kabinet de ruimte genomen die er is binnen de afspraken over de mijlpalen op het gebied van de energiebelasting in het Nederlandse Herstellen Veerkrachtplan (HVP). Afwijken van de in het HVP vastgelegde afspraken kan leiden tot een korting die kan oplopen tot € 600 miljoen per mijlpaal.

Vraag 8

Waarom heeft dit kabinet aangekondigd dat de energiebelasting op gas zou worden verlaagd, terwijl dit in werkelijkheid met slechts 1 cent per kuub is gebeurd, afgekondigd op 1 januari? Klopt het dat door deze «verlaging» een gemiddeld huishouden slechts 1 euro per maand minder kwijt is aan de energierekening?

⁴ Gemiddelde energietarieven voor consumenten | CBS

Antwoord 8

De gemiddelde aardgaswoning had in 2023 een jaarverbruik van 1.020 m³ aardgas⁵. De verlaging van de energiebelasting op gas zorgt bij dat verbruik voor een voordeel van € 10,20 op de energierekening in 2025.

Vraag 9

Waarom heeft u besloten een nivellerend noodfonds in het leven te roepen, waarbij alleen de armste huishoudens profiteren, terwijl ieder Nederlands huishouden op dit moment te maken heeft met een torenhoge energierekening?

Antwoord 9

Niet ieder huishouden heeft momenteel te maken met stijgende energieprijzen. In januari had circa 54% van de huishoudens een vast contract voor gas⁶. Deze huishoudens hebben de gastarieven op een eerder moment voor één of meerdere jaren vastgezet en krijgen pas te maken met mogelijk hogere tarieven op het moment dat dit contract afloopt. Circa 41% heeft een variabel contract en krijgt daarom twee tot enkele keren per jaar te maken met tariefwijzigingen. In hoeverre deze groep iets merkt van de prijsstijging is afhankelijk van het wijzigingsmoment van het tarief. Mensen met een dynamisch contract krijgen wel direct te maken met prijschommelingen op de groothandelsmarkt. Dit kan zowel een gunstig als ongunstig effect op de tarieven hebben. Dit geldt voor circa 5% van de Nederlandse huishoudens. Desalniettemin ziet het kabinet dat een deel van de huishoudens in Nederland moeite heeft met het betalen van de energierekening en het krijgen van grip op de hoogte hiervan. Om de problemen voor deze huishoudens te verminderen werkt het kabinet aan de betaalbaarheid van de energierekening en een rechtvaardige energietransitie. Het Noodfonds is hier onderdeel van.

Vraag 10

Bent u het eens met de bewering dat door het sluiten van het Groninger gasveld de Nederlandse leveringszekerheid is afgenomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid te bezien welke rol het Groninger gasveld nog kan spelen in de Nederlandse energiemix?

Antwoord 10

Nee, die bewering deelt het kabinet niet. Tussen 2014 en het gasjaar 2023/24 is de toegestane gaswinning uit het Groningenveld gedaald van 42,5 miljard m³ tot 0,0 m³ zonder dat dit tot een probleem met de leveringszekerheid heeft geleid. Het kabinet ziet dan ook geen aanleiding om te bezien welke rol het Groningenveld nog kan spelen in de Nederlandse energiemix. Dat ook omdat de wet waarmee de gaswinning uit het Groningenveld definitief is beëindigd, met een grote meerderheid door zowel de Tweede Kamer (op 12 maart 2024) als de Eerste Kamer (op 16 april 2024) is aangenomen. Daarmee is sinds 19 april 2024 gaswinning uit het Groningenveld niet langer toegestaan bij wet en sindsdien heeft NAM als eigenaar en exploitant van het veld de nodige stappen gezet om de nog aanwezige productiefaciliteiten te ontmantelen.

Vraag 11

Deelt u de mening dat door de verschoven geopolitieke verhoudingen het zaak wordt dat Nederland haar eigen gas zoveel mogelijk moet benutten?

Antwoord 11

In het regeerprogramma is opgenomen dat dit kabinet, in belang van de gasleveringszekerheid, en een zo onafhankelijke en divers mogelijke energievoorziening, de nationale productie optimaliseert en de gaswinning op de Noordzee opschaalt.⁷ Daarbij houdt het kabinet uiteraard wel rekening met de bepalingen uit de Mijnbouwwet ten aanzien van het op een veilige en betrouwbare wijze kunnen winnen.

⁵ Energielivering particuliere woningen naar woningkenmerken, 2019-2023 | CBS

⁶ Workbook: Monitor Consumentenmarkt Energie

⁷ Zie ook de Kamerbrief stand van zaken gaswinning Noordzee van 5 maart 2025, Kamerstukken II 2024/25, 33 529, nr. 1276.

Op dit moment is Nederland een netto-importeur van gas. Daarom heeft Nederland belang heeft bij een open en transparante interne markt voor gas waarbij vrijelijk over grenzen heen wordt gehandeld. Alleen zo kan er voldoende gas naar Nederland komen. Dit betekent ook dat het in Nederland gewonnen gas niet exclusief kan worden gereserveerd voor binnenlands verbruik.

Vraag 12

Kunt u aangeven hoe zorgelijk het is dat de vulgraad van de gasopslagen op dit moment zo laag zijn en nu al ruim onder het vijfjarig gemiddelde voor 1 mei liggen van 42%, zoals u aangaf op eerdere Kamervragen⁸? Denkt u dat Nederlandse gasaanbieders aankomend jaar een inhaalslag voor de inkoop van gas moeten bewerkstelligen om leveringszekerheid te garanderen? Zo ja, hoe bent u voornemens deze bedrijven hiertoe aan te moedigen?

Antwoord 12

Een weerbaar en robuust gassysteem is een belangrijke prioriteit van het kabinet. Gasopslag is een belangrijk onderdeel hiervan. Dat de gasopslagen in de winter gebruikt worden, en de vulgraad dus daalt, is logisch: de functie van seizoensopslagen is om te voorzien in de hogere gasvraag in de winter. Daarbij is het goed om aan te geven dat het ook met een lage vulgraad op 1 april *technisch* mogelijk is om de opslagen weer adequaat gevuld te krijgen op 1 november⁹. De capaciteit van de gasinfrastructuur – zoals de LNG-importterminals en de pijpleidingverbindingen met buurlanden – is groot genoeg om voldoende gas in het vulseizoen te kunnen importeren om de gasopslagen gemiddeld tot minimaal 80% te vullen¹⁰. Het kabinet ziet hierbij wel een uitdaging, omdat de prijzen voor gas in de aankomende zomer op dit moment hoger zijn dan de gasprijzen voor de daaropvolgende winter (2025/26). Dit kan veranderen. Zo zijn de afgelopen weken de groothandelsprijzen in de komende zomerperiode gedaald. Daardoor is het negatieve verschil tussen de prijs in de zomer van 2025 in de winter van 2025/2026, de zogenoemde negatieve spread, veel kleiner geworden.¹¹ Het kabinet heeft daarom de volle aandacht voor het aankomende vulseizoen. Het kabinet kan – net als eerdere jaren – indien nodig via de vultaak van EBN bijspringen als gasopslagen onvoldoende gevuld worden door marktpartijen. Op basis van deze vultaak kan EBN er ook voor kiezen om gas dat EBN al heeft opgeslagen in de opslag te houden (doorrollen). Daarnaast herhaalt het kabinet dat het voor de gasleveringszekerheid belangrijk blijft dat marktpartijen zeker stellen dat ze aan hun leveringsverplichtingen kunnen voldoen. Hierbij wijst het kabinet erop dat in de Energiewet regels worden gesteld voor leveranciers met een vergunning voor de levering aan kleinverbruikers, waaronder dat zij moeten voorzien in een betrouwbare levering. De ACM houdt toezicht op de naleving van deze wettelijke verplichtingen. In april komt het kabinet met een volgende update over de gasleveringszekerheid.

⁸ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2023–2024, nr. 2462.

⁹ Een overzicht van de vulgraden sinds 2015 is eerder aan uw Kamer gecommuniceerd in Kamerstukken II, vergaderjaar 2024/25, 29 023, nr. 554.

¹⁰ Kamerstukken II 2024/25, 29 023, nr. 532.

¹¹ Kamerstukken II 2024/25, 29 023, nr. 532 en 554